

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»
Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОЗ Прикладна суспільна географія

Освітня програма Середня освіта (Географія)

Спеціальність 014 Середня освіта

Спеціалізація 014. 07 Географія

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри географії та природознавства
Протокол № 1 від “15” вересня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Прикладна суспільна географія
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Викладач (-і)	доцент Сливка Роман Радославович
Контактний телефон викладача	+380503745575
Е-mail викладача	romanslyvka@i.ua
Формат дисципліни	Нормативна
Обсяг дисципліни	6 кредитів ECTS, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	1 година, раз у 2 тижні, четвер, 17.00-18.00
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Прикладна суспільна географія» потрібна майбутньому фахівцю для того, щоб самостійно оцінювати траєкторію регіонального розвитку, зміни ринку праці, давати оцінку наслідкам ресурсокористування, територіальної організації сфери послуг, промислового виробництва та сільського господарства. Навчальна дисципліна передбачає освоєння методів ментальних карт, картоїдів, картограм, соціологічного опитування, СВОТ-аналізу, мозкового штурму, методу Делфі, статистичного та кластерного аналізу великих масивів даних. Здобуті знання стануть в нагоді майбутньому фахівцю в процесі впровадження у середній школі дослідницьких методів навчання задля оволодіння учнями систематизованими знаннями про суспільство та виробництво засобами практичної діяльності, результатом якого є інтелектуальний, соціальний і фізичний розвиток особистості, що є основою для подальшої освіти і трудової діяльності.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання дисципліни «Прикладна суспільна географія» є: формування у здобувачів освіти таких навиків самостійного суспільно-географічного дослідження географічних об'єктів, процесів і явищ, що можуть бути використані для реалізації дослідницької компоненти навчання школярами основної і старшої школи.</p> <p>Основними завданнями навчальної дисципліни «Прикладна суспільна географія» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оволодіння базовими методами суспільно-географічного дослідження; – здобуття навичок самостійного суспільно-географічного дослідження; – вміння впровадити у освітній процес дослідницької компоненти. 	
4. Компетентності	
<p>С 2. Здатність і готовність аналізувати та моделювати навчальний процес.</p> <p>С 3. Здатність і готовність розробляти моделі та готувати аналітичні звіти про сучасний стан та розвиток географічної освіти рідною та іноземними мовами.</p> <p>С 4. Здатність до ефективного комунікування та до представлення складної комплексної інформації у стислій формі усно та письмово, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та відповідні терміни.</p> <p>С 8. Володіння філософськими знаннями, теорією та методологією (підходами, принципами та методами) розпізнавання проблеми, виявлення характерних ознак ситуації; застосування цих методів та принципів, аналіз природних та соціальних об'єктів, процесів, ситуацій, проблем, випадків, що розпізнають деформації та встановлюють її причини. Діагностика поширюється на ситуації, що відображають предмет професійної діяльності, міжнародні проекти, програми.</p> <p>С 13. Здатність описати широке коло географічних об'єктів у процесі викладацької діяльності.</p>	

5. Результати навчання				
D 2. Здатність використовувати відповідну термінологію та інтерпретувати факти зрозумілою та чіткою мовою.				
D 6. Знання основних принципів і положень теоретичної, фізичної, суспільної та конструктивної географії.				
D 7. Вміти поєднувати теорію і практику, а також приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення завдань спеціальності з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних та професійних інтересів.				
D 8. Уміння застосовувати знання та розуміння на операційному рівні теоретичної і прикладної географії та суміжних наук (економіки, соціології, психології тощо), щоб розвинути розуміння міждисциплінарних зв'язків курсів географії, педагогіки та методики викладання.				
D 9. Знання основних правил організації польових і камеральних досліджень із школярами, найбільш вживаних методів дослідження розвитку географічної освіти.				
D 11. Вміти використовувати відповідні експериментальні дослідження та застосовувати дослідницькі навички за професійною тематикою				
D 12. Здатність описати основні закономірності та тенденції трансформації географічної освіти у ХХ – на початку ХХІ ст. Здатність описати базові характеристики інклюзивного розвитку учнів на рівні окремих класів.				
D 17. Здатність самостійно створювати наочні матеріали з використанням ПК.				
6. Організація навчання курсу				
Обсяг курсу				
Вид заняття				Загальна кількість годин
лекції				30
практичні				30
самостійна робота				120
Ознаки курсу				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
1	014.07 Середня освіта (Географія)	1	Нормативний	
Тематика курсу				
Тема, план	Форма заняття	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Головні принципи прикладної географії. 1. Визначення прикладної географії. 2. Концепція корисного знання. 3. Зв'язок між «теоретичними» і «прикладним» дослідженням.	Лекція, Практ. Робота №1.	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 12	5	1 тиждень навчання
Тема 2. Цінність і ціннісний підхід в прикладній географії. 1. Цінність прикладної	Лекція, практ. Робота №2.	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 12		1 тиждень навчання

<p>географії.</p> <p>2. Ціннісний підхід в прикладній географії.</p> <p>3. Алгоритм (протокол) для прикладної географії.</p>				
<p>Тема 3. Сучасні прикладні дослідження в українській географії.</p> <p>1. Головні завдання вітчизняної географії на сучасному етапі.</p> <p>2. Суспільно-географічні дослідження в Україні.</p>	<p>Лекція, практи. Робота №3.</p>	<p>Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 12</p>	<p>5</p>	<p>2 тиждень навчання</p>
<p>Тема 4. Суспільно-просторові процеси як об'єкт регіонального дослідження.</p> <p>1. Поняття про суспільно-просторові процеси, їх класифікація.</p> <p>2. Чинники розвитку суспільно-просторових процесів.</p>	<p>Самост., практи. Робота № 4.</p>	<p>Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 12</p>	<p>5</p>	<p>3 тиждень навчання</p>
<p>Тема 5. Дослідження закономірностей і типів розвитку суспільно-географічних процесів.</p> <p>1. Закономірності розвитку СГ процесів.</p> <p>2. Типи розвитку СГ процесів.</p>	<p>Самост., практи. Робота №5.</p>	<p>Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 12</p>	<p>5</p>	<p>4 тиждень навчання</p>
<p>Тема 6. Програма і методи соціологічних досліджень.</p> <p>1. Соціологічне дослідження: поняття, етапи, види.</p> <p>2. Програма соцдосліджень.</p> <p>3. Методи соцдосліджень.</p> <p>4. Обробка та аналіз емпіричної інформації.</p> <p>5. Метод фокус-групи.</p>	<p>Лекція, практи. робота № 6.</p>	<p>Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 12</p>	<p>5</p>	<p>5 тиждень навчання</p>
<p>Тема 7. Моделювання як інструмент СГ дослідження.</p> <p>1. Інструменти моделювання.</p> <p>2. Картографічні моделі.</p>	<p>Лекція, практи. робота № 7.</p>	<p>Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 12</p>	<p>5</p>	<p>6 тиждень навчання</p>

3. Функції моделей. 4. Класифікація моделей. 5. Механізм моделей.				
Тема 8. Методи експертного аналізу регіонального розвитку. 1. Умови застосування методу експертної оцінки. 2. Методи Дельфі. 3. Метод мозкової атаки. 4. SWOT-аналіз. 5. Контент-анліз.	Лекція, практич. робота № 8.	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 12	5	7 тиждень навчання
Тема 9. Діяльнісно орієнтований підхід щодо навчання географії. 1. Можливості географії у формуванні основних груп компетентностей учнів. 2. Організація діяльнісного підходу на заняттях географії. 3. Діяльнісний підхід у шкільній позакласній роботі.	Лекція, практич. робота № 9.	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 12	5	8 тиждень навчання
Тема 10. Механізм суспільно-географічного прогнозування регіонального розвитку. Етапи прогнозування. 1. Початковий етап. 2. Аналітико-розрахунковий етап. 3. Синтетично-конструктивний етап.	Лекція, практич. робота № 10.	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 12	5	9 тиждень навчання
Тема 11. Організація прогнозування. 1. Вибір та затвердження виконавців прогнозування. 2. Визначення основних прогнозних документів. 3. Визначення строків прогнозування. 4. Визначення форми організації прогнозування. 5. Матеріально-технічне та фінансове забезпечення прогнозування. 6. Практична реалізація прогнозів.	Лекція, практич. робота № 11.	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 12	5	10 тиждень навчання
Лекція 12. Моделювання як сучасний засіб	Лекція, практич.	Тестові завдання/ захист практичної	5	11 тиждень навчання

дослідження. 1. Інструмент моделювання. 2. Функції моделей. 3. Класифікації моделей. 4. Механізм моделювання.	робота № 12.	роботи/ 12		
Тема. 13. Методи експертного аналізу регіонального розвитку. 1. Умови застосування методу експертної оцінки. 2. Аналіз результатів експертного прогнозування.	Лекція, практ. робота № 13.	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 12	5	12 тиждень навчання
Тема. 14. Використання методів «Дельфі», мозкової атаки і СВОТ-аналізу у суспільно-географічних дослідженнях. 1. Методи Дельфі та „мозкової атаки”. 2. SWOT-аналіз.	Лекція, практ. робота № 14.	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 12	5	13 тиждень навчання
Тема 15. Діяльнісно орієнтований підхід щодо навчання географії. 1. Можливості географії у формуванні основних груп компетентностей учнів. 2. Організація діяльнісного підходу на заняттях географії. 3. Діяльнісний підхід у шкільній позакласній роботі.	Лекція, практ. робота № 15.	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 12	5	14 тиждень навчання
7. Система оцінювання курсу				
Загальна система оцінювання курсу		максимально 50 балів студент отримує під час проведення практичних занять; ще 50 балів студент отримує за складання екзамену.		
Вимоги до письмової роботи		екзаменаційний білет містить 50 тестових завдань. Вага 1 питання – 1 бал.		
Практичні заняття		Кожне практичне/семінарське заняття оцінюється в 5 балів, 10 балів студент може отримати за оформлення і презентацію індивідуального завдання. Без захисту індивідуальної роботи студент не допускається до здачі екзамену. Повторна передача відбувається за умови, що студент набрав менше 25 балів за екзаменаційне тестування. Вага практичних занять - 80 % від оцінки допуску.		
Умови допуску до підсумкового		Під час навчання на практичних заняттях		

контролю	отримати не менше 25 балів, а також, обов'язково захистити 2 індивідуальні роботи дослідницького характеру. Вага 2 індивідуальних робіт – 20% від оцінки допуску.
----------	--

8. Політика курсу

Всі аудиторні та самостійні заняття проводяться з дотриманням етичних стандартів професії. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із викладачем дисципліни.

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття. Забороняється добровільна передача інформації між студентами під час екзамену чи практичних робіт.

Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням: «Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%E2%84%96627_27.09.2018.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Політика щодо перекладання змістових модулів та оскарження оцінювання

Ліквідація академічної заборгованості, перекладання змістових модулів та оскарження результатів оцінювання проводиться згідно порядку прописаного в «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-Ta-Provedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-Universytetu-Im.-Vasyliya-Stefanyka.pdf>

Участь в опитуванні (анкетуванні)

По завершенні вивчення курсу здобувачі вищої освіти мають можливість пройти опитування у системі Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності <https://d-learn.pnu.edu.ua/> щодо удосконалення якості навчання. Анкета носить анонімний характер і включає 10 запитань, відповіді на них будуть використовуватися лише в узагальненому вигляді.

Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності студентів, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати їх пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Влах М., Котик Л. Теорія і методологія географічної науки: навч. посібник., Львів, 2019.
2. Діяльнісно орієнтований підхід щодо навчання географії [Електронний ресурс] // Бібліотека педагога. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: https://education-trost.at.ua/2014_04/razbejko.dijalnisno_orientovaniy_pidkhid_u_practic.pdf.
3. Жемеров О. О. Робота з підручником географії у загальноосвітній школі : Методичний посібник / О. О. Жемеров, О. М. Карпенко. – Харків: ХНУ, 2010. – 20 с.
4. Іщук С.І., Гладкий О.В. Соціальна та економічна географія: теорія і методологія. – К., 2015.
5. Круль В.П. Теорія і методологія географічної науки (ретроспективний огляд до 70-80-х рр. ХХ ст.): навч. посібник., Чернівці, 2018.
6. Мартинюк Т. С. Діяльнісний підхід як технологія опрацювання статей підручника / Т. С. Мартинюк // Проблеми сучасного підручника. - 2014. - Вип. 14. - С. 390-396. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psp_2014_14_46.
7. Мезенцев К. Регіональне суспільно-географічне прогнозування: Електронний підручник. – К., 2008.
8. Рудакевич, І. Р Географічне прогнозування : навчальний посібник / І. Р. Рудакевич. – Тернопіль : Вектор, 2013. – 100 с.
9. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики. – Одеса, 2005.
10. Шаблій О.І. Основи суспільної географії. - Львів, 2012.

Допоміжна:

11. Багров Н. В. География в информационном мире / Н. В. Багров – К.: Лыбидь, 2005. – 184 с.
12. Дереча Л. В. Застосування діяльнісного підходу при вивченні географії, природознавства та економіки [Електронний ресурс] / Л. В. Дереча // ВСЕОСВІТА. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://vseosvita.ua/library/metodicni-materiali-z-dosvidu-roboti-dialnisnij-pidhid-pri-vivcenni-geografii-368092.html>.
13. Жупанський Я.І. Історія географії в Україні: Посібник / Я.І. Жупанський. – К., 2006. – 275 с.
14. Нэгл Г., Спенсер К. География в диаграммах. - М., 2004.
15. Роль діяльнісного підходу у формуванні цілісного образу науки географії та активної життєвої позиції учнів [Електронний ресурс] / К // ЗІППО. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.zakinppo.org.ua/kabineti/kabinet-prirodnichomatematichnih-disciplin/geografija/800-rol-dijalnisnogo-pidhodu-u-formuvanni-tsilisnogo-obrazu-nauki-geografii-ta-aktivnoyi-zhittevoyi-pozitsiyi-uchniv>.
16. Стратегія розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки [Електронний ресурс]. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://orada.if.ua/wp-content/uploads/2020/01/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83-%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BE-%D0%A4%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97-%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%96.pdf>.

17. Шевчук Л.Т. Соціальна географія: Навч. посібн. / Л.Т. Шевчук. – К.: Знання, 2007. – 349 с.

Викладач

Сливка Р.Р.